عوامل مؤثر بر عدم انطباق دانش نظری با مراقبت‌های بالینی از دیدگاه پرستاران شاغل در بیمارستان‌های کاشان

محسن ادیب حاج باقری*، فاطمه بهارلویی، صدیقه میرانزاده

چکیده

مقدمه: فاصله دانش‌آموخته شده و مراقبت‌های بالینی پرستاری یکی از مشکلات پرستاری است. پژوهش حاضر با هدف بررسی عوامل مؤثر بر عدم انطباق دانش نظری با مراقبت‌های بالینی از دیدگاه پرستاران شاغل در بیمارستان‌های شهر کاشان انجام شد.

روش‌ها: این مطالعه مقطعی بر روی نمونه تصادفی ۳۸۴ نفری از پرستاران شاغل در بیمارستان‌های دانشگاه علوم پزشکی کاشان انجام شد. داده‌ها توسط پرسشنامه جمع‌آوری و توسط آمار توصیفی، آزمون تی مستقل و ضریب همبستگی پیرسون تجزیه و تحلیل شد.

نتایج: میانگین نمره مربوط به فاصله دانش نظری و مراقبت‌های بالینی پرستاری ۱۶/۶۲±۵۹/۹۷ (بر مبنای ۱۰۰) بود که در محدوده فاصله زیاد قرار داشت. از نظر شرکت‌کنندگان، فاصله دانش نظری و خدمات بالینی پرستاران با کسب میانگین ۱۸/۲۵±۶۶/۸۵ در حد زیادی بر سلامت بیماران تأثیر می‌گذارد. بین نمرات مربوط به فاصله دانش‌آموخته شده با خدمات بالینی و نمرات مربوط به تأثیر این فاصله بر سلامت بیمار همبستگی معنادار مشاهده شد (p=۰/۰۰۱ و r=۰/۷۸). در همه بخش‌ها «زیاد بودن امور نوشتاری» بیشترین ممانعت را در کاربرد آموخته‌ها ایجاد می‌کرد. در بخش‌های ویژه «عدم حمایت سرپرستار»، در بخش‌های داخلی «کمبود پرستار»، در بخش‌های اورژانس «نامناسب بودن محیط بخش» و در بخش‌های جراحی «به روز نبودن دانش پرستاران» از مهم‌ترین موانع بود.

نتیجه‌گیری: تحقیق حاضر نشان داد که از دیدگاه پرستاران، مراقبت‌های بالینی پرستاری از دانش آنها فاصله دارد و این ناهماهنگی بر سلامت بیماران اثر سوء دارد. بنابراین ضرورت دارد تا با اتخاذ راه‌کارهای مناسب تلاش جدی در جهت حذف یا کاهش فاصله بین دانش نظری و عملکرد بالینی پرستاران صورت گیرد.

واژه‌های کلیدی: دانش نظری، مراقبت‌های بالینی پرستاری، فاصله، شکاف تئوری-بالین.

مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی/ اردیبهشت ۱۳۹۱؛ ۱۲(۲): ۶۷ تا ۷۳

مقدمه

پرستاران نقش اساسی در تداوم مراقبت و ارتقای سلامت مددجویان و بهره‌وری نظام سلامت دارند(۱و۲). با وجود این، مطالعات نشان‌دهنده وجود فاصله بین آموخته‌های نظری پرستاران و خدمات بالینی ارائه شده توسط آنها است(۳). یک مطالعه در ایران به مقایسه آموخته‌های نظری و خدمات بالینی پرستاری از دیدگاه دانشجویان، مدرسان و کارکنان پرستاری پرداخت و گزارش داد که از نظر هیچ یک از این گروه‌ها هماهنگی کاملی بین آموخته‌ها و خدمات بالینی پرستاران وجود ندارد، اگرچه خود پرستاران فاصله کمتری را برآورد نموده‌اند(۳). دهقان نیری و همکاران گزارش داده‌اند که کار پرستاران *بهره‌وری* مناسب را ندارد و انرژی آنها عمدتاً صرف امور اداری و منشی‌گری می‌شود؛ و خود

* **نویسنده مسؤول:** دکتر محسن ادیب حاج باقری (دانشیار)، گروه پرستاری داخلی جراحی، دانشکده پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی کاشان، کاشان، ایران.
adib1344@yahoo.com
فاطمه بهارلویی کارشناس پرستاری، گروه پرستاری داخلی جراحی، دانشکده پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی کاشان، کاشان، ایران. (baharloeefa2@yahoo.com)؛ صدیقه میرانزاده (مربی)، گروه پرستاری داخلی جراحی، دانشکده پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی کاشان، کاشان، ایران. (s_miranzadeh@yahoo.com)

تاریخ دریافت مقاله: ۹۰/۷/۱۴، تاریخ اصلاح: ۹۰/۹/۶ ، تاریخ پذیرش: ۹۰/۹/۷

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-14]

آنها نیز بر این باور بودند که آنچه در حال حاضر انجام می‌دهند با آنچه برای آن آموزش دیده‌اند متفاوت است(۱). همچنین یک مطالعه در انگلستان نشان داد که اگرچه پرستاران در طول دوره‌های آموزشی از مجموعه پرباری از ارزش‌ها و ایده‌آل‌ها اشباع می‌شوند، عواملی مانند کمبود وقت، محدودیت‌های وظیفه، کمبود پرسنل، زیاد بودن ساعات کاری و خستگی حاصل از آن، مانع به کار بستن مؤثر آموخته‌های آنها می‌شد(٤). این عوامل، همراه با ناهماهنگی بین محیط های آموزشی و بالینی، می‌تواند کاربست آموخته‌های دانشجویان پرستاری را نیز مختل نماید(٥).

اگرچه محققان غربی مطالعات مختلفی را درباره شکاف میان آموزش‌های نظری و خدمات بالینی پرستاری انجام داده‌اند، ولی هنوز نتوانسته‌اند درباره علت این فاصله به اجماع برسند. «برک» این عوامل را به طور عمده به دو مسأله کاربردی نبودن آموزش‌های پرستاری و نیز بی توجهی سیستم به سختی کار پرستاران ارتباط داده است(٦). همچنین واتسون با اشاره به این موضوع، عدم استقلال حرفه‌ای پرستاران را در ایجاد این فاصله مؤثر دانسته است(۷).

در ایران اگرچه در سال‌های گذشته مسائل و مشکلات حرفه پرستاری تا حدی مورد مطالعه قرار گرفته است اما این تحقیقات مستقیماً به علل شکاف میان آموزش و بالین نپرداخته‌اند. به طور مثال ادیب مفهوم توانمندی حرفه‌ای و موانع مراقبت مبتنی بر شواهد در پرستاری(۲و۸) و دهقان نیری مفهوم بهره‌وری در پرستاری(۱) را مورد کند و کاو قرار دادند اما کمتر مطالعه‌ای مستقیما به بررسی علل فاصله میان آموزش و بالین در پرستاری ایران پرداخته است. در یکی از معدود مطالعاتی که در این زمینه انجام شده است، صالحی به مقایسه نظرات دانشجویان، مدرسین و کارکنان پرستاری در مورد فاصله یادگیری‌های نظری و خدمات بالینی پرستاری پرداخته و فقدان استانداردهای ساختاری و مراقبتی بیمارستان‌ها، ندادن امکان فعالیت‌های عملی به دانشجویان پرستاری در بخش، نبود هماهنگی در بودجه‌بندی، کمبود محیط‌های بالینی، فقدان هماهنگی بین محیط بالینی و خدمات آموزشی و عدم وضوح نقش مدرسین پرستاری را از دلایل این فاصله عنوان نموده است(۳). بنابر این، با توجه به این که عمده تحقیقات در این زمینه در کشورهای غربی انجام شده است و تاکنون مطالعه نظام‌مندی در این زمینه در ایران انجام نگرفته و پاسخ روشنی به علت این شکاف داده نشده است، و نیز با توجه به تفاوت شرایط بیمارستان‌های ایران، این تحقیق به بررسی دیدگاه پرستاران درباره موانع کاربرد آموخته‌های نظری در ارائه مراقبت‌های بالینی پرستاری پرداخته است؛ زیرا ارائه راه‌کار برای حل این مشکل به بررسی در شرایط بومی نیاز دارد و روشن شدن دیدگاه خود پرستاران درباره موانع ارائه خدمات مناسب می‌تواند به مسؤولین در طراحی راه‌کار مناسب کمک کند.

روش‌ها

مطالعه به صورت مقطعی بر روی ۳۸٤ پرستار شاغل در بیمارستان‌های شهید بهشتی، اخوان، متینی و شبیه‌خوانی کاشان انجام شد. برای محاسبه حجم نمونه، میزان خطا ٥ درصد، دقت ۰/۰٥ و p برابر ٥۰ درصد لحاظ گردید. سپس از میان پرستاران شاغلی که حداقل ۳ ماه سابقه کار داشتند و در زمان تحقیق ۷۰۰ نفر بودند، تعداد لازم به صورت تصادفی طبقه‌ای از روی لیست اسامی پرستاران شاغل در بخش‌های مختلف انتخاب شد. داده‌ها توسط پرسشنامه جمع‌آوری شد. این پرسشنامه توسط محققان با استفاده از مطالعه کتابخانه‌ای طراحی شد و روایی آن توسط ده نفر از اساتید پرستاری و همچنین ۱۰ نفر از پرسنل پرستاری بیمارستان‌های کاشان تأیید گردید و برای بررسی پایایی، نیز پرسشنامه طی دو نوبت به فاصله دو هفته توسط ۱۰ پرستار دیگر پاسخ داده شد که نتایج حاصل از این دو نوبت ضریب همبستگی ۰/۹۱

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-14]

داشت.

پرسشنامه دارای ۲۸ سؤال در دو بخش بود. بخش اول دربردارنده ۵ سؤال مربوط به خصوصیات دموگرافیک و بخش دوم دربردارنده ۲۳ سؤال در زمینه موانع کاربرد آموخته‌ها بود که به ترتیب ٤ سؤال به مسائل خود پرستار، ۲ سؤال به آموزش، ۱۱ سؤال به مسائل بیمارستان و محیط بالین و ٤ سؤال به نقش بیمار و همراهان او، یک سؤال مربوط به شدت فاصله و یک سؤال به میزان اثر این شکاف بر سلامت بیماران مربوط می‌شد. از پرستاران درخواست شد تا نظر خود را درباره میزان تأثیر هر عامل بر ایجاد شکاف بین دانش نظری و مراقبت‌های بالینی پرستاری، بر روی نموداری که از صفر تا ۱۰۰ مدرج شده بود علامت بزنند. پس از توضیح درباره اهداف پژوهش و کسب رضایت پرستاران، پرسشنامه به آنها تحویل و بعد از تکمیل جمع‌آوری گردید. این تحقیق در کمیته اخلاق در پژوهش‌های انسانی دانشگاه علوم پزشکی کاشان به تصویب رسید و همه شرکت‌کنندگان فرم رضایت آگاهانه برای مشارکت در تحقیق را امضا نمودند.

. به منظور تفسیر داده‌ها کسب نمره ۲۵-۰ به عنوان تأثیر کم آن عامل، کسب نمره ۵۰-۲٦ به عنوان تأثیر متوسط آن عامل، کسب نمره ۷۵-۵۱ به عنوان تأثیر زیاد و کسب نمره ۱۰۰-۷٦ به عنوان تأثیر خیلی زیاد آن عامل تفسیر شد. تجزیه و تحلیل داده‌ها به کمک آمار توصیفی و آزمون تی مستقل و ضریب همبستگی پیرسون در نرم‌افزار SPSS-11.5 انجام شد.

نتایج

جدول ۱ نشان می‌دهد که از ۳۸٤ پرستار شرکت‌کننده در مطالعه ۲۸۰ نفر (۷۲/۹ درصد) زن بودند. ۷٦ درصد از واحدهای پژوهش دارای مدرک کارشناسی پیوسته بوده و ۳۵/٤ درصد آنها سابقه کاری ۵ سال و کمتر داشتند. میانگین سن واحدهای پژوهش ۶/۳۷±۳۳/۵۷ سال بود.

جدول ۱: مشخصات فردی واحدهای پژوهش

متغیر		تعداد	درصد
جنس	زن	۲۸۰	۷۲/۹
	مرد	۱۰۴	۲۷/۱
سابقه کار (سال)	۰-۵	۱۳۶	۳۵/۴
	۶-۱۰	۱۳۲	۳۴/۴
	۱۱-۱۵	۶۳	۱۶/۴
	بیش از ۱۵ سال	۴۲	۱۳/۸
بخش محل کار	داخلی و روانی	۹۷	۲۵/۲
	جراحی	۱۴۲	۳۷
	اورژانس	۹۲	۲۴
	ویژه	۵۳	۱۳/۸
نوع مدرک	کارشناسی پیوسته	۲۹۲	۷۶
	کارشناسی ناپیوسته	۹۲	۲۴
وضعیت استخدام	رسمی	۸۹	۲۳/۲
	غیر رسمی	۲۹۵	۷۶/۸

میانگین فاصله بین دانش نظری و مراقبت‌های بالینی پرستاری ۱٦/٦۲±۵۹/۹۷ بود که در محدوده فاصله زیاد قرار داشت. این فاصله از نظر پرستاران مرد ۱٦/۱۹±۵۹/۱۳ و از نظر پرستاران زن در حد ۱۷/٦۳±٦۲/۲۳ بود که آ زمون آماری تی تفاوت معناداری را بین این دو میانگین نشان نداد (p=۰/۱۰).

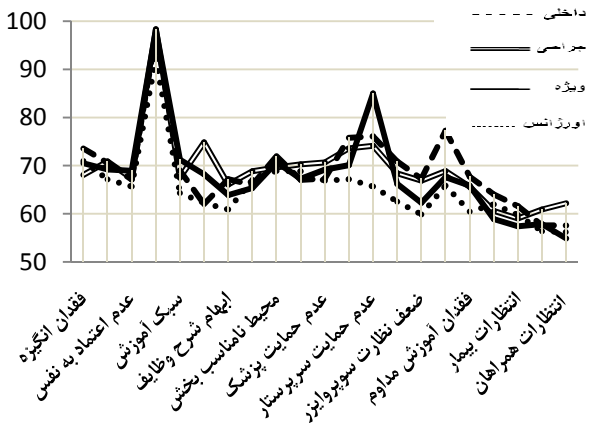
از نظر شرکت‌کنندگان، فاصله میان دانش نظری و خدمات بالینی پرستاران با کسب میانگین ۱۸/۲۵±٦٦/۸۵ در حد زیادی بر سلامت بیماران تأثیر می‌گذارد. بین نمرات مربوط به فاصله دانش نظری با خدمات بالینی و نمرات مربوط به تأثیر این فاصله بر سلامت بیمار همبستگی مستقیم و معنادار مشاهده شد (p=۰/۰۰۱ و r=۰/۷۸).

همچنین زیاد بودن امور نوشتاری از نظر ۹٤ درصد از پرستاران، کمبود وقت از نظر ۸٤/۱ درصد، نامناسب بودن محیط بخش از نظر ۸۲/۸ درصد، عدم حمایت سرپرستار و نیز عدم حمایت همکاران از نظر ۸۰/۵ درصد، فقدان انگیزه، کمبود پرستار، و ضعف نظارت سرپرستار از نظر ۷۸/۱ درصد، عدم حمایت پزشکان، فقدان تسهیلات رفاهی، و به روز نبودن دانش پرستاران از نظر ۷٦/۰٤ درصد، عدم اعتماد به نفس پرستار و نیز سبک آموزش مربیان پرستاری از نظر ۷۵ درصد، ابهام در شرح وظایف، کمبود تجهیزات، فقدان آموزش مداوم و ضعف نظارت سوپروایزر هر کدام از نظر ۷۳/۲ درصد، عدم همکاری

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-14]

بیمار از نظر ٦٧/٤ درصد، سطح انتظار و سطح آگاهی بیماران از نظر ٦٣/٠٢ درصد، و انتظارات همراهان بیمار از نظر ٥٨/١ درصد پرستاران، در حد زیاد یا خیلی زیاد در ایجاد فاصله بین دانش نظری و مراقبت‌های بالینی پرستاری نقش داشته‌اند. در با استفاده از آزمون آماری t هیچ یک از موارد تفاوت معناداری از نظر موانع کاربرد آموخته‌ها در میان پرستاران زن و مرد و نیز با سوابق کاری مختلف مشاهده نشد.

نمودار ١ موانع کاربرد دانش‌آموخته شده را دربالین از نظر پرستاران بخش‌های مختلف نمایش داده و نشان می‌دهد که در همه بخش‌ها «زیاد بودن امور نوشتاری» بیشترین امتیاز را از نظر ممانعت از کاربرد آموخته‌ها در بالین کسب نموده است، در بخش‌های ویژه «عدم حمایت سرپرستار» و در بخش‌های داخلی «کمبود نیرو» موانع بعدی را در برابر کاربرد دانش‌آموخته شده پرستاران تشکیل داده‌اند.

نمودار ١: مقایسه نمرات مربوط به موانع کاربرد آموخته‌ها در بخش‌های مختلف

بحث

تحقیق حاضر نشان داد که از دیدگاه پرستاران، مراقبت‌های بالینی پرستاری با دانش‌آموخته شده آنها فاصله دارد. آنها این فاصله را درحد زیاد برآورد نموده و معتقد بودند که وجود این فاصله سلامت بیماران را تاحد زیادی به مخاطره می‌اندازد. نتایج تحقیق نشان داد که همبستگی مستقیمی بین فاصله تئوری و عمل با میزان مخاطره برای بیماران وجود دارد. طی چند دهه گذشته، فاصله بین یادگیری‌های نظری و خدمات بالینی پرستاری، یکی از مشکلات مطرح در تحقیقات پرستاری و نیز از شکایات رایج خود پرستاران بوده است(٣). در سال ١٩٦٧ «کانت» خلاء بین تئوری و عمل را در پرستاری شناسایی نمود و پس از گذشت بیش از ٤٥ سال از آن زمان، با وجود مطالعات متعدد در این زمینه هنوز خلاء عمده‌ای بین تئوری و عمل وجود دارد(٩). به نظر می‌رسد عوامل برون حرفه‌ای مانند عوامل سازمانی، کمبود پرستار، شیوه مدیریت مدیران ارشد و میانی بیمارستان‌ها و نامناسب بودن تدارکات لازم برای ارائه مراقبت، بر ایجاد و تداوم این فاصله تأثیر می‌گذارند.

نتایج این تحقیق نشان داد که مهم‌ترین عاملی که از نظر تمام پرستاران باعث عدم انطباق دانش‌آموخته شده با مراقبت‌های بالینی پرستاری شده است مربوط به گذراندن وقت کاری به امور نوشتاری بوده و پس از آن، عواملی مانند کمبود وقت، نامناسب بودن محیط بخش، عدم حمایت سرپرستار و همکاران از کاربرد آموخته‌ها، فقدان انگیزه و کمبود پرستار و ضعف نظارت سرپرستار، مانع کاربرد دانش نظری پرستار در مراقبت بالینی شده‌اند. این یافته با نقل قولهایی از مطالعات انجام شده در کشورهای مختلف همخوانی دارد(١و٣و١٠). صالحی و همکاران با مقایسه یادگیری‌های نظری و خدمات بالینی پرستاری و عوامل مؤثر بر آن از دیدگاه دانشجویان، مدرسان و کارکنان پرستاری گزارش دادند که از نظر هیچ یک از این گروه‌ها هماهنگی کامل بین یادگیری‌های نظری و خدمات بالینی وجود ندارد(٣). دهقان نیری و همکاران نیز گزارش دادند که پرستاران با گلایه از این که آنچه در حال حاضر انجام می‌دهند با آنچه که برای آن آموزش دیده‌اند متفاوت است؛ معتقدند که انرژی آنها عمدتاً صرف امور اداری و منشی‌گری شده و این امر بهره‌وری آنها را می‌کاهد(١). مهدی پور نیز با بررسی دیدگاه مدرسان و دانشجویان پرستاری گزارش داده است که میزان علاقه به حرفه و

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-14]

سطح علمی پرستاران از عوامل مؤثر بر انطباق آموزش نظری و بالینی پرستاران است(۱۰). در تحقیق حاضر نیز میزان انگیزه و نیز به روز نبودن دانش پرستاران از موانع عمده عدم انطباق دانش نظری با خدمات بالینی پرستاری بوده است. مطالعات دیگر نیز نشان داده است که پرستاران از عدم امکان کاربرد آموخته‌ها و نیز عدم امکان کاربرد نتایج تحقیقات در مراقبت پرستاری شکایت داشته و اموری مانند فقدان انگیزه، زیاد بودن وظایف نوشتاری، عدم حمایت، عدم هماهنگی سازمانی، فقدان اختیار و استقلال عمل را در این امر مؤثر دانسته‌اند(۲و۵و۸). یک مطالعه در انگلستان نیز گزارش داده است که پارامترهای سازمانی مانند کمبود پرسنل، زیاد بودن ساعات کاری، کمبود وقت، و محدودیت حیطه اختیارات، مانع به کار گرفتن مؤثر آموخته‌های پرستاران می‌شود(٤). به نظر می‌رسد که اقداماتی مانند دقت در گزینش پرستار از طریق انجام مصاحبه و به کارگیری افراد علاقه‌مند به این رشته و نیز اصلاح امور ساختاری مانند شرح وظایف پرستاران، بتواند با کاهش موانعی مانند کمبود علاقه و انگیزه و نیز بهبود استقلال عمل پرستاران، به انطباق بیشتر بین آموخته‌های پرستاران با مراقبت‌های بالینی که ارائه می‌دهند کمک کند.

تحقیق حاضر همچنین نشان داد که اگرچه در همه بخش‌ها «زیاد بودن امور نوشتاری» بیشترین امتیاز را از نظر ممانعت از کاربرد آموخته‌ها کسب نموده است، در بخش‌های ویژه «عدم حمایت سرپرستار»، در بخش‌های داخلی «کمبود پرستار»، در بخش‌های اورژانس «نامناسب بودن محیط بخش»، و در بخش‌های جراحی «به روز نبودن دانش» موانع بعدی را در برابر کاربرد دانش نظری پرستاران تشکیل داده‌اند. اگرچه مطالعات قبلی به رتبه‌بندی موانع کاربرد آموخته‌ها در بخش‌های مختلف نپرداخته‌اند اما این یافته‌ها نشان می‌دهد که رفع کمبود پرستار، به روز رسانی دانش پرستاران، بهبود بخشیدن به محیط فیزیکی بخش‌ها و نیز ارتقای محیط روانی بخش‌ها به ویژه از سوی سرپرستاران و حمایت آنها از پرستاران به ویژه با فراهم‌سازی شرایط مناسب برای کاربرد آموخته‌ها، می‌تواند در انطباق بیشتر مراقبت پرستاری با آموخته‌های پرستاران و بهبود کیفیت مراقبت و نیز افزایش رضایت پرستاران مؤثر باشد.

نتیجه‌گیری

تحقیق حاضر نشان داد که از دیدگاه پرستاران، آموخته‌های نظری و خدمات بالینی پرستاری از تطابق مناسب برخوردار نبوده و زیاد بودن امور نوشتاری و کمبود وقت بیشترین تأثیر را در این زمینه داشته‌اند. از نظر پرستاران، این ناهماهنگی بر سلامت بیماران اثر سوء دارد. باید با اتخاذ روش‌های مناسب سعی در کنترل و حذف این عوامل برآییم و از تجربیات کادر پرستاری نیز استفاده شود؛ چون روشن شدن دیدگاه پرستاران درباره موانع ارائه خدمات مناسب می‌تواند به مسؤولین در طراحی راه‌کار مناسب، کمک کند. با این امید که انجام چنین تحقیقاتی بتواند راه‌گشای حل مشکلات جامعه پرستاری و سیستم سلامت جامعه باشد.

قدردانی

بدینوسیله محققان مراتب تقدیر و تشکر خود را از همه پرستاران شرکت کننده در این تحقیق ابراز می‌دارند. این مقاله حاصل طرح تحقیقاتی مصوب دانشگاه علوم پزشکی کاشان است و از معاونت پژوهشی این دانشگاه به خاطر حمایت مالی از این تحقیق تشکر می‌شود.:

منابع

1. Dehghan Nayeri N, Nazari AA, Adib-Hajbagheri M, Salsali M, Ahmadi F. [Nurses' views on productivity and its influencing factors]. Feyz. 2005;8(32): 51-43. [Persian]
2. Adib-Hajbagheri M. [Study of concept and designing the model of professional empowerment in nursing] [dissertation]. Tehran: Tehran University of medical sciences; 2004. [Perisan]

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-14]

3. Salehi S, Abedi HA, Alipour L, Najafipour S, Fatehi N. [Learning activities and clinical nursing services gap and the related factors: a comparative study]. Iranian Journal of Medical Education. 2001;1(3):42-7. [Persian]
4. Maben J, Latter S, Clark JM. The theory-practice gap: impact of professional-bureaucratic work conflict on newly-qualified nurses. J Adv Nurs. 2006; 55(4):465-77.
5. Mohammadi B, Valizadeh S, Lak Dizeji S. [The Impact of Teaching on Knowledge, Attitude and Practice of Nursing and Midwifery Instructors in Regard to Clinical Education Effective Behaviors, Tabriz University of Medical Sciences, 2002]. Iranian Journal of Medical Education. 2003;3(1):61-9. [Persian]
6. Brake J. Bridging the gap between knowledge and practice. 2005 [cited 2011 4 Sep]; Available from: http://www.highbeam.com/doc/1G1-131614790.html.
7. Watson J. Postmodern nursing and beyond. Edinburgh: Churchill Livingstone; 1999.
8. Adib-Hajbaghery M. Factors facilitating and inhibiting evidence□based nursing in Iran. J Adv Nurs. 2007;58(6):566-75.
9. Mohammadi MA, Dadkhah B, Mozafari N, Sadeghieh AS. [Evaluation of Clinical Education of Students of Ardebil University of Medical Sciences]. First National Conference on Nursing and Midwifery Education; Ardebil: Ardebil University of medical sciences; 2009. [Persian]
10. Mahdipour Zarea N, Erteghaei V, Fathi Azar S, Safaian A, Fallah E. [The factors involved in integrating theory and practice in nursing from the nurse teachers and students points of view, Tabriz, 2002]. Journal of Babol University of Medical Sciences. 2003; 5(2): 28-24. [Persian]

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-14]

A Survey on the Nurses' Views of Factors Affecting the Gap Between Knowledge and Practice in Kashan's Hospitals

Mohsen Adib-Hajbaghery[1], Fatemeh Baharlooei[2], Sedigheh Miranzadeh[3]

Abstract

Introduction: *The gap between nurses' knowledge and their clinical practice is one of the problems in nursing. The present study was conducted to evaluate the nurses' viewpoints on the barriers to knowledge application in clinical settings.*
Methods: *This cross-sectional study was done on a randomly selected sample of 384 nurses working in hospitals affiliated with Kashan University of Medical Sciences. Data was collected through a researcher made questionnaire and then analyzed using descriptive statistics and independent t-tests and Pearson correlation coefficient.*
Results: *The average score of the gap was 59.97±16.62, (out of 100), that represented a wide gap between the nurses' knowledge ant their clinical services. According to the participants such gap would severely (mean score of 66.85±18.25) affect the clients' health. A significant correlation was observed between the gap score and its perceived effect on the clients health (r=0.78, p=0.001). The highest score as a barrier to knowledge application in all wards was given to "too much writing task. However, a non-supportive head nurse, staff shortage, inappropriate environment, and not being up to date were among the important problems in critical care, internal medicine, emergency, and surgical wards respectively.*
Conclusion: *Our nurses believed that there is a gap between the nurses' theoretical knowledge and their clinical services and this gap can affect the patients' health. It is necessary to take some strategies to decrease or fill the gap between nurses' knowledge and their clinical practice.*

Keywords: Theoretical knowledge, Clinical nursing care, Gap, Theory-clinic gap.

Addresses:
[1] (✉) Associate Professor, Medical Surgical Nursing Department, School of Nursing and Midwifery, Kashan University of Medical Sciences, Kashan, Iran. Email: adib1344@yahoo.com
[2] Nurse, Medical Surgical Nursing Department, School of Nursing and Midwifery, Kashan University of Medical Sciences, Kashan, Iran. Email: baharloeifa2@yahoo.com.
[3] Instructor, Medical Surgical Nursing Department, School of Nursing and Midwifery, Kashan University of Medical Sciences, Kashan, Iran. Email: s_miranzadeh@yahoo.com.

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-14]